

NOTAT

Til ministeren

1. februar 2013

De nordiske sproglove

Problemstilling

I forbindelse med behandling af folketingsbeslutning B 13 om forberedelse af en dansk sproglov har der været et behov for at danne et overblik over de øvrige nordiske landes sproglove. Dette notat gennemgår i korte træk indholdet af de øvrige nordiske landes sproglove med henblik på at skabe et overblik over området.

Norge

Den norske regering har i 2009 tilsluttet sig en rapport (en stortingsmelding), "Mål og mening. Ein heilskapleg norsk språkpolitikk", med det overordnede formål at sikre norsk som et fuldgældigt, samfundsbærende sprog i Norge. Selvom Stortinget samtidig besluttede at udarbejde en overordnet sproglov, er loven dog endnu ikke fremsat.

I rapporten hedder det om formålet bl.a.:

"Formålet med denne rapport er at skabe grundlaget for en ny strategisk sprogpolitik med en helhedsorienteret tilgang til sproget og samfundet. Planen foreslår at definere en sprogpolitik med mere klare sammenhænge og rammer end i dag og at etablere sprogpolitikker som et tværsektorielt politikområde med kulturpolitisk fundament."

Stortingsmeldingen oplister fem overordnede perspektiver:

- At styrke norsk som et nationalt samfundsbærende sprog
- At ligestille norsk og nynorsk
- At beskytte og styrke minoritetssprog – herunder samisk
- At styrke en skandinavisk sprogforståelse
- At styrke fremmedsprogskompetencer

Sprogpolitikken forankres i Ministeriet for Kultur og Kirke, som får det overordnede ansvar for at forme, fortolke og fremme de sproglige mål. Det norske sprognævn tiltænkes en central, operationel rolle i forhold til sprogpolitikken.

Sverige

Den svenske sproglov fra 2009 har institutionelt ophæng i det svenske Kulturministerium. Loven er ganske kort og overordnet og tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, som evt. måtte stå i modsætning til sprogloven. Loven fastslår, at Sverige er et flersproget land, og at svensk er hovedsprog i Sverige. Alle bosat i Sverige skal have tilgang til at lære svensk, ligesom svensk skal kunne anvendes inden for alle samfundsområder.

Loven fastslår, at samfundet har et ansvar for at beskytte og fremme fem nationale minoritetssprog nemlig finsk, jiddisch, meänkieli (tornedalsfinsk), romani og samisk. Svensk tegnsprog defineres som modersmål for døve uden dog at være blandt de nævnte nationale minoritetssprog. Brugere af minoritetssprog og tegnsprog skal have adgang til at lære deres sprog.

Sprogloven bestemmer, at myndighedsproget skal være godt, enkelt og forståeligt. Myndighederne har ansvar for, at svensk er tilgængeligt, tales og udvikles inden for alle fagområder.

Finland

I Finland er de sproglige rettigheder og bestemmelser overordnet fastlagt i grundloven fra 1999. Heri hedder det, at svensk og finsk er nationalsprog. Grundloven fastslår, at samer, romaer og andre minoritetsgrupper har ret til at udvikle deres eget sprog og egen kultur. De overordnede bestemmelser i grundloven udmøntes i sektorspecifikke love.

Den finske sproglov fra 2003 er en udmøntning af grundlovens overordnede bestemmelse om sprogenes stilling i samfundet. Sprogloven er ganske omfattende sammenlignet med de øvrige nordiske sproglove. Sprogloven regulerer først og fremmest forholdet mellem de to officielle sprog, finsk og svensk, i samfundets forskellige offentlige instanser.

Island

I Island har man en mangeårig tradition for at modarbejde fremmedord ved at udvikle nye islandske ord. Den islandske sproglov fra 2011 indeholder bl.a. bestemmelser om det islandske sprogs status, om sproget i stat og kommuner og om islandsk fagterminologi. I loven slås det bl.a. fast, at islandsk er islændingenes nationalsprog og det officielle sprog i Island.

I loven hedder det, at staten og kommunerne er ansvarlige for at bevare og styrke islandsk, og for at islandsk bliver brugt. Desuden fastlås det, at islandsk er sproget i Altinget, domstolene, hos myndighederne og på alle skolens niveauer. Sproget, der bruges af stat og kommuner, skal være godt, enkelt og klart.

Loven fastslår, at myndighederne bør arbejde for, at islandsk fagterminologi på forskellige områder stadig styrkes, at den bliver tilgængelig for alle og bliver brugt så meget som muligt.

Loven indeholder detaljerede bestemmelser om det islandske sprognævn, som skal holde øje med og rapportere om det islandske sprogs udvikling og komme med forslag til forbedringer. Loven indeholder desuden stærke beskyttelsesbestemmelser om det islandsk tegnsprog og blindeskrift. Loven indeholder bestemmelser om et islandsk sprognævn for tegnsprog.